

Я. Г. Хорольська,

магістр

Н. В. Веценура,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри оподаткування,
Донецький державний університет управління*

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інвестиційний досвід розвинених країн свідчить про те, що їх економічне процвітання зумовлене великомасштабними і ефективними вкладеннями в реальний сектор. При цьому найбільш пріоритетними були капіталовкладення в не спекулятивні (виробничі) сфери діяльності, орієнтовані переважно на отримання економічного ефекту в довгостроковій перспективі. Це, безумовно, вимагало стратегічної мобілізації всіх потенційно можливих інвестиційних ресурсів, включаючи іноземні інвестиції.

Разом з тим досвід цих країн показує, що необхідність залучення зарубіжних інвестиційних ресурсів обумовлюється не лише фінансовими аспектами проблеми технологічного оновлення основних виробничих фондів. Іноземний капітал несе в собі також і значний потенціал економічних вигод у вигляді зростання зайнятості населення, більш високої заробітної плати та підвищення продуктивності праці. Зі стратегічних позицій використання іноземних капіталовкладень – один з найбільш ефективних способів інтеграції національної економіки у світове господарство. Крім того, іноземні інвестиції виступають як джерело модернізації та розвитку економіки, як на національному, так і регіональному рівні. Практична реалізація питань залучення іноземних інвестицій та стратегії інвестиційного розвитку економіки потребує, насамперед, підвищення інвестиційної активності на всіх рівнях: держава – галузь – регіон – підприємство. Це робить проблему обґрунтування інвестиційної політики та активізації інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств реального сектору економіки надзвичайно актуальною.

Гострота проблеми обумовлює пильну увагу авторитетних науковців до питань регіональних особливостей інвестування. Так серед вчених можна відзначити Л.М. Карпенко [1], Ю.В. Макогон [2], та інших. Стратегічні мотиви та підходи до оцінки ефективності використання іноземних інвестицій та напрями їх залучення в економіку регіону висвітлені в працях І. Сазонця [3], О.М. Ястремської [4] та інших. Високо оцінюючи внесок вищезазначених вчених і отримані ними результати, слід зазначити, що рівень розробленості проблеми активізації інвестиційної діяльності промислових підприємств стосовно сучасної дійсності видається недостатнім. Швидко змінюється ситуація вимагає більш детального вивчення даної проблеми і пошуку нових стратегічно орієнтованих підходів.

Аналіз наукової літератури показує, що нині активізація, як наукова категорія досліджується в різних напрямках. Активізувати означає спонукати до активності, оживити, посилити діяльність. Слово «активний» має латинське походження (лат. *activus*) та характеризує діючий суб'єкт, що приймає активну участь у впливі на інші суб'єкти або об'єкти [5]. Що стосується поняття інвестиційної активності, то на сьогоднішній день між вченими та дослідниками не існує повного консенсусу щодо його визначення. Розглянемо декілька з них.

Серед західних економістів особливо відзначають підхід І. Ансофа до активності організації. Базуючись на своїх дослідженнях, вчений стверджує, що конкурентний статус фірми в стратегічній зоні господарювання визначається як результат взаємодії трьох наступних факторів: ефекту масштабу діяльності організації, конкурентної стратегії, потенціалу організації [6, с. 137]. При цьому кожен з вищезазначених факторів є не потенційно можливим, але вже досягнутим організацією в результаті виявленої її співробітниками і керівництвом активності. Таким чином, за І. Ансофом, потенційний конкурентний статус організації стає реальним лише у разі ненульової активності, що проявляється фірмою.

В сучасних умовах господарювання потенційний конкурентний статус будь-якої організації (підприємства) визначається інвестиційною діяльністю механізмом реалізації якої є інвестиційний процес. Сучасні науковці інвестиційний процес ототожнюють з інвестиційною діяльністю. На нашу думку дуже вдалим є визначення Левчинського Д.Л., який зазначає, що інвести-

ційний процес – це сукупність послідовних дій по залученню інвестора (або їх сукупності) до об'єкту інвестицій з метою досягнення ефективного соціально-економічного розвитку економічної системи на основі узгодження інтересів учасників цього процесу, результатами якого є будь-який корисний соціально-економічний ефект (відновлення функціонуючого реального капіталу, отримання прибутку, проведення структурних перетворень в економіці країни або регіону, забезпечення соціального ефекту тощо) [7, с. 112].

Активізація інвестиційних процесів неможлива без забезпечення мотивації інвесторів щодо вкладання ресурсів. Проведене в роботі дослідження дозволило зробити висновок про те, що активізація інвестиційної діяльності є по суті ініціативними сукупними діями щодо залучення, розміщення та використання інвестиційних ресурсів для отримання економічного та/або соціального ефекту.

В сучасних умовах інвестиційні процеси у промисловості характеризуються наступними тенденціями. У 2011 р. інвестиційні процеси в Україні активізувались і випереджали загальноекономічну динаміку. Якщо річний приріст обсягу ВВП становив 5,2 %, приріст промислової продукції –7,3%, то зростання обсягу інвестицій в основний капітал досягло 22,4%, причому забезпечене таке зростання насамперед за рахунок реального сектору економіки. Водночас слід зазначити, що такі високі темпи зростання інвестицій значною мірою обумовлені низькою базою порівняння попереднього року. У 2012 р., попри помітного уповільнення динаміки економічного зростання, зберігалася доволі висока динаміка інвестиційної діяльності. За результатами січня-вересня 2012 р. освоєно 177,5 млрд. грн. капітальних інвестицій, що на 17,0% більше порівняно з аналогічним періодом 2011 р. У 2011 р. найдинамічніше нарощували обсяги інвестування в основний капітал сфери реального сектору економіки: приріст інвестицій у будівництві досяг 46,3%, у сільському господарстві – 32%, у промисловості – 30,9%, у діяльності готелів та ресторанів – 39,3%, у торгівлі – 28,2%. Проте у 2012 р. утримати високі темпи приросту інвестицій у промислове (за винятком видобування паливно-енергетичних корисних копалин) і сільськогосподарське виробництво не вдалося. За результатами січня-вересня 2012 р. найвищі темпи приросту капітальних інвестицій до відповідного періоду 2011 р. забезпечили сфери будівництва (47,4%), транспорту і зв'язку (28,4%), торгівлі (32,1%), що пов'язано з підготовкою об'єктів до Євро-2012, а також фінансова діяльність (37,5%). Натомість інвестиційна активність у промисловості була значно нижчою – лише 7,1%. Тобто, немає підстав для висновку про формування стійкої тенденції переорієнтації інвестиційних потоків у виробничу сферу. Натомість сформовані пріоритети інвестування засвідчують переважаючу інвестиційну привабливість секторів з високою ліквідністю та швидким обігом коштів [8, с. 10-12].

Світовий досвід свідчить про перехід багатьох країн від галузевої до корпоративно – кластерної структури економіки, кластерної організації навчальної, наукової та виробничої діяльності, що забезпечує досягнення цілей промислової політики держави та комплексний підхід до вирішення проблем інвестиційного та в цілому соціально-економічного розвитку.

Сьогодні найбільш здатними структурами до активізації інвестування є вертикальні та горизонтальні корпорації. Тобто, саме великі підприємства реального сектору вітчизняної економіки забезпечують найбільший обсяг капітальних інвестицій, що дозволяє їм вживати більш радикальні та ризикові заходи щодо оновлення виробництва, розширення номенклатури промислової продукції та поліпшення її споживчих якостей. Реальна корпоратизація є стратегічним орієнтиром активізації інвестиційної діяльності та може сприяти концентрації капіталів різних розмірів і реалізації масштабних інвестиційних проектів, налагодженню коопераційно-виробничих зв'язків в рамках галузевої, міжгалузевої територіальної співпраці. Одним із шляхів реалізації цих завдань має бути входження підприємств у промислові інноваційні кластери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карпенко Л. М. Стратегічні орієнтири активізації інноваційно-інвестиційної діяльності Одеського регіону / Л. М. Карпенко // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверьяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2012. – Вип. 44 (1). – С. 55-63.
2. Старопромислові регіони України: пріоритети та механізми структурної модернізації у посткризовий період / [Ю.В. Макогон, І.В. Хаджинов, І.М. Доля, О.Ю. Клименко, Н.В.

Кокора] // Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень у місті Донецьку. – Донецьк, 2012. – С.40.

3. Сазонец І.Л. Инвестиционная стратегия корпораций институциональных инвесторов: Монография / І.Л. Сазонец. – Днепропетровск, 2003. – С.132.
4. Ястремська О.М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади: Монографія/ О.М. Ястремська – 2-ге вид. – Х. ВД «ІНЖЕК», 2004. – С.488.
5. Ушаков Д. Н. Большой толковый словарь современного русского языка [Електроний ресурс]. – Режим доступу: [http://www. dict. t-mm. ru/ushakov/](http://www.dict. t-mm. ru/ushakov/).
6. Ансофф И. Структурное управление / И. Ансофф.– М.: Экономика, 1989. – С.519.
7. Левчинський Д.Л. Суть та економічна природа інвестицій та інвестиційного процесу/ Д.Л. Левчинський // Механізм регулювання економіки. – 2011р. – №2. – С.138.
8. Пріоритети інвестиційної політики у контексті модернізації економіки України: аналітична доповідь / [А.П. Павлюк, Д.С. Покришка, Я.В. Белінська, О.О. Молдован, та ін.]. – К.: НІСД, 2013. – С.48.

*О. М. Тернавська,
студентка*

*Л. В. Чубатюк,
студентка*

*Т. М. Мараховська,
кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький національний аграрний університет*

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Постановка проблеми. Фінансові ресурси виступають одним із найбільш важливих для забезпечення діяльності суб'єктів господарювання видом ресурсів. Значущість фінансових ресурсів у фінансово-господарській діяльності підприємства зумовлюється їх здатністю швидко трансформуватися у матеріальні, нематеріальні, технологічні, інноваційні та інші види ресурсів. Від доцільно обраних джерел фінансування діяльності підприємства та напрямів їх використання залежить збереження суб'єкта господарювання та його подальший розвиток. На жаль, сьогодні підприємства найчастіше обмежені у виборі фінансових ресурсів через їх недоступність, власних джерел коштів при цьому виявляється недостатньо і використовуються вони не завжди ефективно.

Отже, слід зазначити, що однією з найважливіших проблем, з якою стикаються суб'єкти господарювання в умовах українського сьогодення, є недостатня ефективність організації управління їх фінансовими ресурсами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження щодо фінансових ресурсів підприємства висвітлені у працях вчених: Гукасьяна Г.М., Веретенникової А.Б., Ковалева А. І., Привалова А. Н., Горбаня А.А., Коробова М.Я., Журавля Т.М., Михайленка Р.М., які надають можливість ознайомлення з окремими напрямками формування та управління фінансовими ресурсами.

Метою цієї статті є виявлення основних особливостей формування та управління фінансовими ресурсами підприємств України в умовах ринкової економіки.

Основні результати дослідження. Під фінансовими ресурсами слід розуміти грошові кошти, що є в розпорядженні підприємства. Вони формуються ще до початку діяльності підприємства в процесі утворення статутного фонду. Далі ці кошти інвестуються для забезпечення виробничо-господарської діяльності, розширення і розвитку виробництва.

У своїй діяльності підприємства можуть використовувати власні фінансові ресурси, тобто ті, що сформовані за рахунок власних джерел, а також залучені – ті, що знаходяться в тимчасовому користуванні на обумовлених засадах (табл.1). За джерелами формування фінансові ресу-